

Latry & Le Sage Duo

Olivier Latry – organy

Éric Le Sage – fortepian

Program

Joseph Jongen (1873–1953)

Hymne (oprac. na fisharmonię lub organy i fortepian) [7']

Jean Langlais (1907–1990)

Diptyque na organy i fortepian: *Allegro* [3'30"']

César Franck

VI Nokturn na fortepian op. 63 [8']

Paul Dukas (1865–1935)

Uczeń czarnoksiężnika (oprac. na organy i fortepian: O. Latry, É. Le Sage) [11']

***

Maurice Ravel (1875–1937)

Koncert fortepianowy G-dur: Adagio assai (oprac. na fortepian i organy: O. Latry) [9']

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

Aus tiefer not, schrei' ich zu dir – preludium chorałowe BWV 686 [6']

Thierry Escaich (1965)

Choral's Dream na organy i fortepian [15']

George Gershwin (1898–1937)

Błękitna rapsodia (oprac. na organy i fortepian: O. Latry) [16']

Serdecznie zapraszamy na recital, który będzie spotkaniem ze sztuką wykonawczą dwóch wybitnych francuskich artystów. Przy organach zasiądzie urodzony w 1962 roku Olivier Latry, który pełni eksponowane stanowiska w życiu muzycznym swojej ojczyzny, jest bowiem profesorem swojego instrumentu w Konserwatorium Paryskim oraz organistą w katedrze Notre Dame. Choć jego repertuar jest bardzo rozległy, to wielką sławę i uznanie zyskał jako wykonawca muzyki współczesnej. Krytyka bardzo wysoko oceniła jego nagranie kompletu dzieł organowych Oliviera Messiaena, zarejestrowane dla wytwórni Deutsche Grammophon. Pianista Éric Le Sage należy do tego samego pokolenia co Latry; przyszedł na świat w 1964 roku. Jego repertuar jest bardzo szeroki, a artysta szczególnie chętnie sięga po dzieła mniej znane i zapomniane, zwłaszcza te reprezentujące epoki romantyzmu i współczesności. Dla wytwórni Alpha zrealizował nagranie kompletu dzieł fortepianowych Roberta Schumanna, zaś dla Sony nagrał dzieła Francis Poulenca – zarówno te przeznaczone na fortepian solo, jak i kameralne oraz koncertujące.

W pierwszej części koncertu znalazły się dzieła kompozytorów belgijskich i francuskich. Pochodzący z pierwszego z tych krajów Joseph Jongen reprezentuje to samo pokolenie kompozytorów co Karol Szymanowski czy Béla Bartók. Jego dorobek obejmuje dwie symfonie (w tym sławną *Symphonie Concertante* op. 81 na organy i orkiestrę z 1926 roku, jedno z najważniejszych dzieł na organy i orkiestrę ubiegłego wieku), utwory na instrument koncertujący i orkiestrę (koncerty na wiolonczelę, skrzypce, harfę i fortepian), a także bardzo wiele innych kompozycji kameralnych i orkiestrowych przeznaczonych na rozmaite składy, czasem dość egzotyczne, jak np. *Kwartet saksofonowy* op.122 z 1942 roku czy *Aria et polonaise* op. 128 na puzon i fortepian z 1944 roku. *Hymne* op. 78 to dzieło z 1924 roku, oryginalnie przeznaczone na organy i smyczki. To muzyka uroczysta i poważna, ale jednocześnie, dzięki wyeksponowaniu przez kompozytora śpiewnej melodyki, pełna uroku. Podobnie jak Jongen, César Franck przyszedł na świat w Liège, ale przez zdecydowaną większość życia zawodowego związany był z Paryżem. W 1858 roku został organistą w Bazylice św. Klotyldy, a od 1872 roku był profesorem w Konserwatorium Paryskim. *Prélude, fugue et variation* op. 18 to dzieło z 1862 roku, w oryginale przeznaczone na fiszarmonię i fortepian. Otwiera je łagodne, liryczne preludium oznaczone *andantino cantabile* z oznaczeniem ekspresji *dolce, espressivo* („słodko, ekspresyjnie”). Końcowy odcinek wstępu grany jest *lento i fortissimo* – otwierają go potężne akordy, po których następują ozdobne, wznoszące odcinki. Fuga jest szybsza, utrzymana w tempie *allegretto ma non troppo*, jest jednak, podobnie jak preludium, śpiewna i łagodna w wyrazie. Dzieło wieńczy wariacje, w których Franck powrócił do zasadniczego tempa, *andantino*. Jean Langlais był francuskim kompozytorem, ale chętnie podkreślał swoje bretońskie pochodzenie. W swojej twórczości często podejmował tematykę religijną, sięgał też zarówno po motywy zaczerpnięte z chorału gregoriańskiego,

jak i awangardową technikę serialną. Pełnił także, podobnie jak wcześniej Franck, funkcję organisty w Bazylice św. Klotyldy w Paryżu. Z jego bogatego, obejmującego 254 dzieła dorobku Latry i Le Sage wybrali *Allegro*, czyli motoryczną część *Diptyque*. Podczas koncertu zabrzmiał także nawiązujący do tradycji chopinowskiej łagodny i liryczny *VI Nokturn Des-dur* op. 63 Gabriela Faurégo skomponowany w 1894 roku. Kompozytor ten, choć reprezentuje epokę późnego romantyzmu, wypracował swój własny, bardzo indywidualny język muzyczny. Scherzo symfoniczne *Uczeń czarnoksiężnika* z 1897 roku to bez wątpienia najbardziej popularny utwór Paula Dukasa i jeden z najbardziej znanych francuskich utworów programowych. Kompozytor oparł się na wierszu Johanna Wolfganga Goethego z 1797 roku. Tytułowy bohater, chcąc ułatwić sobie życie, rzuca czar na miotłę, każąc jej nosić wodę w wiadrze. Nie umie jednak odczarować przedmiotu, który zaczyna zalewać całą pracownię. W desperacji rąbie więc miotłę siekierą, ale każda z odrąbanych części działa nadal, wykonując swoje zadanie. Z miotłą radzi sobie dopiero czarnoksiężnik.

Drugą część koncertu rozpocznie *Adagio assai*, czyli druga część *Koncertu fortepianowego G-dur* Maurice'a Ravela, napisanego w latach 1929–1931. To delikatna, zmysłowa muzyka, która wydaje się płynąć całkowiec naturalnie. Jednakże pisanie tego ogniw przyprawiało kompozytora o ból głowy, a w jednym z listów przyznawał, że niemal go zabiło! Monumentalne preludium chorałowe *Aus tiefer not, schrei' ich zu dir* BWV 686 Johanna Sebastiana Bacha to jedyna kompozycja w programie reprezentująca epokę baroku. Jej podstawą jest melodia hymnu Marcina Lutra, którego pierwsze słowa w polskim tłumaczeniu brzmią „Wołam ku Tobie z niedoli otchłani”. *Choral's Dream* to dzieło współczesnego francuskiego organisty i kompozytora Thierry'ego Escaicha. Wrocławska publiczność zna już niektóre jego kompozycje na wiolonczele, wykonane przez Polish Cello Quartet, a sam artysta wystąpił w NFM podczas pokazu filmu niemego *Upiór w operze*. Zwieńczeniem koncertu będzie wykonanie *Błękitnej rapsodii* George'a Gershwina z 1924 roku. Główne myśli muzyczne rapsodii wyróżniają się zastosowaniem skali bluesowej. Wiele elementów tego dzieła powstało spontanicznie, w drodze improwizacji. Gershwin spisał partię fortepianu dopiero po prawykonaniu, a kiedy grał utwór publicznie po raz pierwszy – improwizował.

Oskar Łapeta

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

Wrocław miasto spotkań

